

II

(Nelegislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE RADY (EÚ) 2016/1103

z 24. júna 2016,

ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti právomoci, rozhodného práva a uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach majetkových režimov manželov

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 81 ods. 3,

so zreteľom na rozhodnutie Rady (EÚ) 2016/954 z 9. júna 2016, ktorým sa povoľuje posilnená spolupráca v oblasti právomoci, rozhodného práva a uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach majetkových režimov medzinárodných párov, vzťahujúca sa na veci majetkových režimov manželov, ako aj na majetkové dôsledky registrovaných partnerstiev ⁽¹⁾,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ⁽²⁾,

konajúc v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Únia si stanovila za cieľ udržiavať a rozvíjať priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, v ktorom je zaručený voľný pohyb osôb. Na postupné vytvorenie takéhoto priestoru musí Únia prijať opatrenia v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach, ktoré majú cezhraničné dôsledky, najmä ak sú potrebné pre riadne fungovanie vnútorného trhu.
- (2) V súlade s článkom 81 ods. 2 písm. c) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) môžu takéto opatrenia zahŕňať opatrenia zamerané na zabezpečenie zlučiteľnosti kolíznych noriem a noriem o určení právomoci, ktoré sa uplatňujú v členských štátoch.
- (3) Európska rada na svojom zasadnutí 15. a 16. októbra 1999 v Tampere schválila zásadu vzájomného uznávania rozsudkov a iných rozhodnutí súdnych orgánov ako základný kameň justičnej spolupráce v občianskych veciach a vyzvala Radu a Komisiu, aby prijali program opatrení na vykonávanie tejto zásady.
- (4) Spoločný program opatrení Komisie a Rady na uplatňovanie zásady vzájomného uznávania rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach ⁽³⁾ bol prijatý 30. novembra 2000. V tomto programe sa identifikujú opatrenia týkajúce sa harmonizácie kolíznych noriem ako opatrenia uľahčujúce vzájomné uznávanie rozhodnutí a ustanovuje sa v ňom vypracovanie nástroja týkajúceho sa majetkových režimov manželov.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 159, 16.6.2016, s. 16.

⁽²⁾ Stanovisko z 23. júna 2016 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽³⁾ Ú. v. ES C 12, 15.1.2001, s. 1.

- (5) Európska rada prijala na zasadnutí v Bruseli 4. a 5. novembra 2004 nový program s názvom „Haagsky program: posilňovanie slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v Európskej únii“⁽¹⁾. Rada v tomto programe vyzvala Komisiu, aby predložila zelenú knihu o kolízii právnych predpisov v oblasti manželských majetkových režimov zaoberajúcu sa najmä otázkou právomoci a vzájomného uznávania. V programe sa zdôraznila aj potreba prijať nástroj v tejto oblasti.
- (6) Komisia prijala 17. júla 2006 Zelenú knihu o kolízii právnych predpisov v oblasti manželských majetkových režimov, zaoberajúcu sa najmä otázkou právomoci a vzájomného uznávania. Touto zelenou knihou sa začali široké konzultácie o celom rade ťažkosti, s ktorými sa v európskom kontexte stretávajú páry pri vyporiadaní spoločného majetku, a o dostupných právnych prostriedkoch na nápravu situácie.
- (7) Európska rada prijala na svojom zasadnutí 10. a 11. decembra 2009 v Bruseli nový viacročný program s názvom „Štokholmský program – otvorená a bezpečná Európa, ktorá slúži občanom a chráni ich“⁽²⁾. Európska rada v tomto programe konštatovala, že vzájomné uznávanie by sa malo rozšíriť aj na oblasti, ktoré ešte nie sú jeho predmetom, avšak pre každodenný život sú kľúčové, ako sú napríklad majetkové práva manželov, a to so zreteľom na právne systémy členských štátov vrátane verejného poriadku (*ordre public*) a vnútroštátne tradície v tejto oblasti.
- (8) V „Správe o občianstve EÚ za rok 2010: Odstránenie prekážok vykonávania práv občanov EÚ“, prijatej 27. októbra 2010, Komisia oznámila, že prijme legislatívny návrh, ktorý umožní odstrániť prekážky voľného pohybu osôb, a najmä ťažkosti, s ktorými sa páry stretávajú pri správe svojho majetku alebo pri jeho delení.
- (9) Komisia prijala 16. marca 2011 návrh nariadenia Rady o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach majetkových režimov manželov a návrh nariadenia Rady o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach majetkových dôsledkov registrovaných partnerstiev.
- (10) Rada dospela na svojom zasadnutí dňa 3. decembra 2015 k záveru, že nemožno dosiahnuť jednomyselné prijatie v prípade návrhov nariadení o majetkových režimoch manželov a majetkových dôsledkoch registrovaných partnerstiev a že z tohto dôvodu nemôže Únia ako celok v primeranom čase dosiahnuť ciele spolupráce v tejto oblasti.
- (11) Od decembra 2015 do februára 2016 adresovali Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Nemecko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Chorvátsko, Taliansko, Luxembursko, Malta, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko, Slovinsko, Fínsko a Švédsko Komisii žiadosti, v ktorých uviedli, že chcú nadviazať posilnenú spoluprácu v oblasti majetkových pomerov medzinárodných párov, a to najmä pokiaľ ide o právomoc, rozhodné právo, uznávanie a výkon rozhodnutí vo veciach majetkových režimov manželov a právomoc, rozhodné právo, uznávanie a výkon rozhodnutí vo veciach majetkových dôsledkov registrovaných partnerstiev, a požiadali Komisiu, aby predložila Rade návrh na tento účel. Cyprus v liste adresovanom Komisii v marci 2016 vyjadril svoje želanie nadviazať posilnenú spoluprácu; Cyprus toto želanie znovu zdôraznil na rokovaní v Rade.
- (12) Rada prijala 9. júna 2016 rozhodnutie (EÚ) 2016/954, ktorým sa povoľuje takáto posilnená spolupráca.
- (13) Podľa článku 328 ods. 1 ZFEÚ je posilnená spolupráca pri nadviazaní otvorená všetkým členským štátom a podmienená dodržaním všetkých podmienok účasti, ktoré ustanovuje rozhodnutie, ktorým bola povolená. Naďalej je im kedykoľvek otvorená, pokiaľ okrem uvedených podmienok dodržiavajú aj právne akty už prijaté v jej rámci. Komisia a členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci, by mali zabezpečiť, aby sa podporila účasť čo najväčšieho počtu členských štátov. Toto nariadenie by malo byť záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné iba v tých členských štátoch, ktoré sa podieľajú na posilnenej spolupráci v oblasti právomoci, rozhodného práva a uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach majetkových režimov medzinárodných párov, vzťahujúca sa na veci majetkových režimov manželov, ako aj na majetkové dôsledky registrovaných partnerstiev na základe rozhodnutia (EÚ) 2016/954 alebo na základe rozhodnutia prijatého v súlade s druhým alebo tretím pododsekom článku 331 ods. 1 ZFEÚ.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 53, 3.3.2005, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 115, 4.5.2010, s. 1.

- (14) V súlade s článkom 81 ZFEÚ by sa toto nariadenie malo uplatňovať v súvislosti s majetkovými režimami manželov, ktoré majú cezhraničné dôsledky.
- (15) S cieľom poskytnúť zosobášeným párom právnu istotu vo vzťahu k ich majetku a ponúknuť im určitú mieru predvídateľnosti by sa všetky normy vzťahujúce sa na majetkové režimy manželov mali upraviť v jednom nástroji.
- (16) V záujme dosiahnutia týchto cieľov by sa v tomto nariadení mali sústrediť ustanovenia o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní, prípadne prijatí, vykonateľnosti a výkone rozhodnutí, verejných listín a súdnych zmerov.
- (17) V tomto nariadení sa nevymedzuje pojem „manželstvo“, ktorý je vymedzený vo vnútroštátnych právnych poriadkoch členských štátov.
- (18) Do pôsobnosti tohto nariadenia by sa mali zahrnúť všetky občianskoprávne aspekty súvisiace s majetkovými režimami manželov, týkajúce sa tak každodennej správy majetku manželov, ako aj vyporiadania režimu, a to najmä v dôsledku rozchodu manželov alebo smrti jedného z nich. Na účely tohto nariadenia by sa mal pojem „majetkový režim manželov“ vykladať ako samostatný koncept a mal by zahŕňať nielen normy, od ktorých sa manželia nesmú odchyliť, ale aj akékoľvek voliteľné normy, na ktorých sa manželia môžu dohodnúť v súlade s rozhodným právom, ako aj akékoľvek dispozitívne normy ustanovené v rozhodnom práve. Zahŕňa nielen majetkové režimy, ktoré sú v súvislosti s manželstvom konkrétne a výlučne ustanovené v určitých vnútroštátnych právnych systémoch, ale aj akékoľvek majetkové vzťahy medzi manželmi a v ich vzťahoch k tretím osobám, ktoré priamo vyplývajú z manželského zväzku alebo jeho zániku.
- (19) Z dôvodu jednoznačnosti by sa viaceré otázky, ktoré možno považovať za súvisiace s majetkovým režimom manželov, mali výslovne vylúčiť z pôsobnosti tohto nariadenia.
- (20) Toto nariadenie by sa preto nemalo vzťahovať na otázky všeobecnej právnej spôsobilosti manželov; toto vylúčenie by však nemalo zahŕňať osobitné oprávnenia a práva niektorého z manželov alebo oboch manželov k majetku vo vzťahu medzi nimi navzájom alebo vo vzťahu k tretím osobám, keďže tieto oprávnenia a práva by mali patriť do pôsobnosti tohto nariadenia.
- (21) Toto nariadenie by sa nemalo vzťahovať na predbežné otázky, ako napríklad existenciu, platnosť alebo uznanie manželstva, ktoré upravujú vnútroštátne právne poriadky členských štátov vrátane ich noriem medzinárodného práva súkromného.
- (22) Keďže vyživovacia povinnosť medzi manželmi je upravená nariadením Rady (ES) č. 4/2009⁽¹⁾, mala by sa z pôsobnosti tohto nariadenia vylúčiť, rovnako ako otázky týkajúce sa dedenia po zosnulom manželovi, pretože tieto sú upravené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012⁽²⁾.
- (23) Otázky oprávnenia previesť alebo upraviť medzi manželmi práva na starobný alebo invalidný dôchodok, bez ohľadu na ich povahu, nadobudnuté počas trvania manželstva, ktoré nevedli k príjmom z dôchodku počas trvania manželstva, by mali byť vylúčené z pôsobnosti tohto nariadenia, pričom sa zohľadnia konkrétne systémy existujúce v členských štátoch. Toto vylúčenie by sa však malo vykladať reštriktívne. Toto nariadenie by sa preto malo vzťahovať najmä na otázku klasifikácie dôchodkových aktív, na sumy, ktoré sa už vyplatili jednému z manželov počas trvania manželstva, a na prípadnú náhradu, ktorá by sa priznala v prípade dôchodku nadobudnutého za spoločné aktíva.
- (24) Toto nariadenie by malo umožniť vznik alebo prevod práva k nehnuteľnostiam alebo hnutelným veciam ustanovených v rozhodnom práve pre majetkový režim manželov, ktoré vyplývajú z majetkového režimu manželov. Nemal by ním však byť dotknutý obmedzený počet (*numerus clausus*) vecných práv, ktoré poznajú vnútroštátne právne poriadky niektorých členských štátov. Od členského štátu by sa nemalo požadovať uznanie vecného práva, ktoré sa vzťahuje na majetok nachádzajúci sa v danom členskom štáte, pokiaľ jeho právny poriadok dané vecné právo nepozná.

⁽¹⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (Ú. v. EÚ L 7, 10.1.2009, s. 1).

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 201, 27.7.2012, s. 107).

- (25) Aby však manželia mohli užívať v inom členskom štáte práva, ktoré vznikli alebo na nich prešli na základe majetkového režimu manželov, malo by sa týmto nariadením zabezpečiť, aby sa neznáme vecné právo prispôbilo najbližšiemu rovnocennému právu podľa právneho poriadku tohto iného členského štátu. V súvislosti s takýmto prispôbovaním by sa mali zohľadniť ciele a záujmy, ktoré sa konkrétnym vecným právom sledujú, a účinky, ktoré sú s ním spojené. Na účely určenia najbližšieho rovnocenného vnútroštátneho práva môžu byť kontaktované príslušné orgány alebo osoby v štáte, ktorého právnym poriadkom sa majetkový režim manželov spravuje, s cieľom získať ďalšie informácie o povahe a účinkoch daného práva. Na tento účel by sa mohli využiť existujúce siete v oblasti justičnej spolupráce v občianskych a obchodných veciach, ako aj akékoľvek ďalšie dostupné prostriedky uľahčujúce pochopenie cudzieho právneho poriadku.
- (26) Prispôbením neznámych vecných práv, ako sa výslovne stanovuje v tomto nariadení, by nemali byť dotknuté iné formy prispôbenia v rámci uplatňovania tohto nariadenia.
- (27) Požiadavky na zápis práva k nehnuteľnostiam alebo hnutelným veciam do registra by sa mali z pôsobnosti tohto nariadenia vylúčiť. Záonné podmienky a spôsob vykonania zápisu, ako aj orgány zodpovedné za kontrolu toho, či sú splnené všetky požiadavky a či je predložená alebo vyhotovená dokumentácia úplná alebo obsahuje potrebné informácie – ako sú katastre nehnuteľností alebo notári, by sa preto mali určiť v právnom poriadku členského štátu, v ktorom sa register vedie (v prípade nehnuteľností *lex rei sitae*). Orgány môžu predovšetkým skontrolovať, či právo jedného z manželov k majetku, ktoré je uvedené v dokumente predloženom na zápis, je právom, ktoré je ako také zapísané v registri alebo ktoré je inak preukázané v súlade s právnym poriadkom členského štátu, v ktorom sa register vedie. S cieľom vyhnúť sa duplicité písomností by mali registračné orgány uznať písomnosti, ktoré vyhotovili príslušné orgány v inom členskom štáte a ktorých pohyb sa ustanovuje v tomto nariadení. To by však orgánom, ktoré sa venujú registrácii, nemalo brániť v tom, aby osobu žiadajúcu o zápis požiadali o poskytnutie takých dodatočných informácií alebo predloženie takých dodatočných písomností, ktoré sa požadujú podľa právneho poriadku členského štátu, v ktorom sa vedie register, napríklad informácií alebo písomností týkajúcich sa zaplata daní. Príslušný orgán môže osobu žiadajúcu o zápis poučiť o spôsobe doplnenia chýbajúcich informácií alebo písomností.
- (28) Z pôsobnosti tohto nariadenia by sa tiež mali vylúčiť účinky zápisu práva do registra. To, či má zápis napríklad deklaratívny alebo konštitutívny účinok, by mal preto určiť právny poriadok členského štátu, v ktorom sa register vedie. Takže ak si napríklad nadobudnutie práva k nehnuteľnosti podľa právneho poriadku členského štátu, v ktorom sa register vedie, vyžaduje zápis do registra s cieľom zabezpečiť účinok *erga omnes* alebo s cieľom chrániť právne úkony, mal by sa moment takéhoto nadobudnutia práva spravovať právnym poriadkom tohto členského štátu.
- (29) V tomto nariadení by sa mali zohľadniť rôzne systémy úpravy majetkového režimu manželov, ktoré sa uplatňujú v jednotlivých členských štátoch. Na účely tohto nariadenia by mal mať preto pojem „súd“ široký význam, aby zahŕňal nielen súdy v úzkom zmysle slova vykonávajúce funkcie justičného orgánu, ale napríklad aj notárov v určitých členských štátoch, ktorí v niektorých veciach majetkového režimu manželov vykonávajú funkcie justičného orgánu ako súdy, a notárov a príslušníkov právnických povolání, ktorí v niektorých členských štátoch vykonávajú funkcie justičného orgánu vo veciach majetkového režimu manželov na základe poverenia súdom. Všetky súdy v zmysle vymedzenia podľa tohto nariadenia by sa mali riadiť normami o určení právomoci, ktoré sú stanovené v tomto nariadení. Pojem „súd“ by naopak nemal zahŕňať nejustičné orgány členského štátu, ktoré majú podľa vnútroštátneho právneho poriadku právomoc konať vo veciach majetkového režimu manželov, ako napríklad notári, ktorí vo väčšine členských štátov bežne nevykonávajú funkcie justičného orgánu.
- (30) Toto nariadenie by malo umožniť všetkým notárom, ktorí majú v členských štátoch právomoc konať vo veciach majetkového režimu manželov, aby túto právomoc vykonávali. To, či sa na notárov v určitom členskom štáte budú vzťahovať normy o určení právomoci stanovené v tomto nariadení, by malo závisieť od toho, či sa na nich vzťahuje pojem „súd“ na účely tohto nariadenia.
- (31) Listiny vydané v členských štátoch vo veciach majetkového režimu manželov notármi by mali byť v obehu v súlade s týmto nariadením. Ak notári vykonávajú funkcie justičného orgánu, mali by byť viazaní normami o určení právomoci stanovenými v tomto nariadení a ich rozhodnutia by mali byť v obehu v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia o uznávaní, vykonateľnosti a výkone rozhodnutí. Ak notári nevykonávajú funkcie justičného orgánu, nemali by byť viazaní uvedenými normami o určení právomoci a verejných listín, ktoré vydávajú, by mali byť v obehu v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia o verejných listinách.

- (32) V záujme zohľadnenia narastajúcej mobility párov počas ich manželského života a s cieľom zabezpečiť riadny výkon spravodlivosti by normy o určení právomoci stanovené v tomto nariadení mali občanom umožniť, aby v rôznych súvisiacich konaniach konali súdy toho istého členského štátu. Na tento účel by sa v tomto nariadení malo usilovať o to, aby sa právomoc vo veciach majetkového režimu manželov sústredila v členskom štáte, ktorého súdy majú podľa nariadenia (EÚ) č. 650/2012 právomoc konať v dedičskej veci týkajúcej sa jedného z manželov alebo podľa nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 majú právomoc konať o rozvoде, rozluku alebo o vyhlásení manželstva za neplatné⁽¹⁾.
- (33) V tomto nariadení by sa malo ustanoviť, že v prípadoch, keď na súde členského štátu na základe nariadenia (EÚ) č. 650/2012 prebieha konanie v dedičskej veci po jednom z manželov, mali by mať súdy daného členského štátu právomoc rozhodovať vo veciach majetkového režimu manželov súvisiacich s touto dedičskou vecou.
- (34) Podobne by vo veciach majetkových režimov manželov súvisiacich s konaním o rozvod, rozluku alebo o vyhlásenie manželstva za neplatné, ktoré prebieha na základe nariadenia (ES) č. 2201/2003 na súde členského štátu, mali konať súdy daného členského štátu, ibaže právomoc konať o veci rozvodu, rozluky alebo vyhlásenia manželstva za neplatné sa môže zakladať len na osobitných dôvodoch právomoci. V takých prípadoch by sa nemalo umožniť sústredenie právomoci bez dohody manželov.
- (35) Ak veci majetkového režimu manželov nesúvisia s prebiehajúcimi konaniami v dedičskej veci po jednom z manželov alebo vo veci rozvodu, rozluky alebo vyhlásenia manželstva za neplatné, mal by sa v tomto nariadení ustanoviť zoznam kolíznych kritérií na určenie právomoci začínajúci obvyklým pobytom manželov v čase začatia konania. Tieto kolízne kritériá sa stanovujú vzhľadom na narastajúcu mobilitu občanov a s cieľom zabezpečiť, aby kolízne kritériá zodpovedali skutočnej väzbe medzi manželmi a členským štátom, v ktorom sa právomoc vykonáva.
- (36) S cieľom zvýšiť právnu istotu, predvídateľnosť a autonómiu strán by sa v tomto nariadení malo stranám umožniť, aby za určitých podmienok uzavreli dohodu o voľbe súdu v prospech súdov členského štátu rozhodného práva alebo súdov členského štátu uzavretia manželstva.
- (37) Na účely tohto nariadenia a s cieľom pokryť všetky možné situácie by mal byť členským štátom uzavretia manželstva členský štát, pred ktorého orgánmi bolo manželstvo uzavreté.
- (38) Súdy členského štátu môžu podľa svojho medzinárodného práva súkromného rozhodnúť, že dotknuté manželstvo nemožno uznať na účely konania vo veci majetkového režimu manželov. V takom prípade môže byť výnimočne potrebné odmietnuť vykonávať právomoc podľa tohto nariadenia. Súdy konajú rýchlo a dotknutý účastník konania by mal mať možnosť predložiť vec v ktoromkoľvek inom členskom štáte, ktorý zodpovedá kolíznemu kritériu umožňujúcemu výkon právomoci, a to bez ohľadu na poradie kritérií právomoci, pričom by sa zároveň mala dodržať autonómia účastníkov. Ktorýkoľvek súd, ktorý začal konať po odmietnutí vykonávať právomoc, okrem súdov členského štátu uzavretia manželstva, môže mať tiež výnimočne potrebu odmietnuť vykonávať právomoc za rovnakých podmienok. Kombináciou jednotlivých noriem o určení právomoci by sa však malo zabezpečiť, aby účastníci mali všetky možnosti začať konanie na súdoch členského štátu, ktorý akceptuje výkon právomoci na účely uplatnenia ich majetkového režimu manželov.
- (39) Týmto nariadením by sa stranám nemalo brániť vo vyporiadaní majetkového režimu manželov mimosúdnym zmierom, napríklad pred notárom, v členskom štáte, ktorý si zvolia, ak to právny poriadok daného členského štátu umožňuje. Malo by sa tak postupovať aj v prípade, ak rozhodné právo pre majetkový režim manželov nie je právom tohto členského štátu.
- (40) S cieľom zabezpečiť, aby súdy všetkých členských štátov mohli za rovnakých podmienok vykonávať právomoc vo veciach majetkových režimov manželov, by sa v tomto nariadení mali taxatívne ustanoviť kritériá, podľa ktorých možno vykonávať subsidiárnu právomoc.

(1) Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 23.12.2003, s. 1).

- (41) S cieľom napraviť najmä prípady odoprenia spravodlivosti by sa v tomto nariadení malo ustanoviť *forum necessitatis* a umožniť tak súdu členského štátu konať vo výnimočných prípadoch vo veci majetkového režimu manželov, ktorý má úzku väzbu na tretí štát. Takýto výnimočný prípad môže nastať vtedy, keď sa konanie v danom tretom štáte ukáže ako nemožné, napríklad z dôvodu občianskej vojny, alebo keď od manžela nemožno rozumne očakávať, že v tomto štáte začne alebo bude viesť konanie. Právomoc založenú na *forum necessitatis* by však malo byť možné vykonávať iba vtedy, ak má daná vec dostatočnú väzbu na členský štát konajúceho súdu.
- (42) V záujme harmonického fungovania spravodlivosti by sa malo predchádzať vydávaniu nezlučiteľných rozhodnutí v rôznych členských štátoch. Na tento účel by sa mali v tomto nariadení ustanoviť všeobecné procesné pravidlá, ktoré budú podobné pravidlám obsiahnutým v iných nástrojoch Únie v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach. Jedným takýmto procesným pravidlom je pravidlo prekážky začatej veci, ktoré sa uplatní v prípade, že sa na rôzne súdy v rôznych členských štátoch podajú návrhy na začatie konania v tej istej veci majetkového režimu manželov. Na základe tohto pravidla sa následne určí, ktorý súd by mal začať konanie vo veci majetkového režimu manželov.
- (43) Aby občania mohli pri úplnej právnej istote využiť výhody vnútorného trhu, malo by im toto nariadenie umožniť vopred poznať rozhodné právo pre ich majetkový režim manželov. Mali by sa preto zaviesť harmonizované kolízne normy, aby sa zamedzilo protichodným výsledkom. Základné pravidlo by malo zabezpečiť, že sa majetkový režim manželov bude predvídateľne spravovať právnym poriadkom, s ktorým má úzku väzbu. Z dôvodu právnej istoty a s cieľom predísť roztriešteniu majetkového režimu manželov by sa rozhodným právom pre majetkový režim manželov mal spravovať majetkový režim ako celok, t. j. všetok majetok, na ktorý sa tento režim vťahuje, bez ohľadu na povahu majetku a bez ohľadu na to, či sa majetok nachádza v inom členskom štáte alebo v tretom štáte.
- (44) Právny poriadok určený týmto nariadením sa uplatňuje aj v prípade, že nie je právnym poriadkom členského štátu.
- (45) S cieľom umožniť manželom správu ich majetku by sa im v tomto nariadení malo umožniť, aby si z právnych poriadkov, s ktorými majú úzku väzbu z dôvodu obvyklého pobytu alebo štátnej príslušnosti, zvolili rozhodné právo pre svoj majetkový režim manželov bez ohľadu na povahu majetku alebo miesto, kde sa nachádza. Rozhodné právo by malo byť možné si zvoliť kedykoľvek, pred uzavretím manželstva, v čase uzavretia manželstva alebo počas trvania manželstva.
- (46) S cieľom zabezpečiť právnu istotu právnych úkonov a zabrániť, aby sa zmena rozhodného práva pre majetkový režim manželov uskutočnila bez oboznámenia manželov, mala by byť zmena možná len na výslovnú žiadosť účastníkov. Táto zmena, ktorú sa manželia rozhodli vykonať, môže mať retroaktívny účinok, len ak to manželia výslovne určia. V žiadnom prípade však nemožno zasahovať do práv tretích osôb.
- (47) S cieľom uľahčiť informovanú voľbu manželov a rešpektovať ich súhlas by sa v záujme zabezpečenia právnej istoty, ako aj lepšieho prístupu k spravodlivosti mali stanoviť pravidlá týkajúce sa vecnej a formálnej platnosti dohody o voľbe rozhodného práva. Pokiaľ ide o formálnu platnosť, mali by sa zaviesť určité záruky, ktorými by sa zabezpečilo, že si manželia budú vedomí dôsledkov svojej voľby. Dohoda o voľbe rozhodného práva musí mať písomnú formu, musí v nej byť uvedený dátum a musí byť podpísaná obidvoma stranami. Ak sa však v právnom poriadku členského štátu, v ktorom majú obaja manželia obvyklý pobyt v čase uzavretia dohody, ustanovujú dodatočné formálne náležitosti, tieto náležitosti by mali byť splnené. Ak majú manželia v čase uzavretia dohody obvyklý pobyt v rôznych členských štátoch, ktoré stanovujú rôzne formálne náležitosti, malo by stačiť splnenie formálnych náležitostí jedného z týchto štátov. Ak má v čase uzavretia dohody len jeden z manželov obvyklý pobyt v členskom štáte, ktorého právny poriadok ustanovuje dodatočné formálne náležitosti, tieto náležitosti by mali byť splnené.
- (48) Dohoda o majetkovom režime manželov je druhom naloženia s majetkom manželov, ktorého prípustnosť a akceptovanie sa v jednotlivých členských štátoch líši. Aby sa uľahčilo uznávanie nadobudnutia majetkových práv manželov v dôsledku dohody o majetkovom režime manželov v členských štátoch, mali by sa stanoviť normy o formálnej platnosti dohody o majetkovom režime manželov. Dohoda by mala byť vyhotovená v písomnej forme, mal by v nej byť uvedený dátum a mali by ju podpísať obe strany. Dohoda by však tiež mala spĺňať ďalšie náležitosti formálnej platnosti stanovené v rozhodnom práve pre majetkový režim manželov určenom podľa tohto nariadenia a v právnom poriadku členského štátu, v ktorom majú manželia obvyklý pobyt. V tomto nariadení by sa malo tiež určiť, ktorým právnym poriadkom by sa mala spravovať vecná platnosť takejto dohody.

- (49) Ak sa nezvolí rozhodné právo, v záujme vyváženia predvídateľnosti a právnej istoty a zohľadnenia okolností života konkrétneho páru by sa v tomto nariadení mali zaviesť harmonizované kolízne normy na základe zoznamu kolíznych kritérií, ktoré umožnia určiť rozhodné právo pre celý majetok manželov. Prvým kritériom by tak mal byť prvý spoločný obvyklý pobyt krátko po uzavretí manželstva, a to pred právnym poriadkom štátu, ktorého spoločnú štátnu príslušnosť mali manželvia v čase uzavretia manželstva. Pokiaľ žiadne z týchto kritérií nie je splnené alebo v prípadoch, keď majú obaja manželvia rovnakú dvojakú štátnu príslušnosť a nemajú prvý spoločný obvyklý pobyt v čase uzavretia manželstva, malo by sa použiť ako tretie kolízne kritérium právo štátu, ku ktorému majú obaja manželvia najužšiu väzbu. Pri uplatňovaní posledného kritéria by sa malo prihliadnuť na všetky okolnosti a malo by byť zreteľné, že sa tieto väzby musia posudzovať so zreteľom na okamih uzavretia manželstva.
- (50) Ak sa v tomto nariadení odkazuje na štátnu príslušnosť ako kolízne kritérium, otázka, ako posudzovať osobu s viacnásobnou štátnou príslušnosťou, je predbežnou otázkou a nepatrí do pôsobnosti tohto nariadenia a mala by sa riešiť podľa vnútroštátneho právneho poriadku a v prípade potreby aj podľa medzinárodných dohovorov, pričom by sa mali úplne dodržiavať všeobecné zásady Únie. Rozhodnutie o tejto otázke by nemalo mať žiaden vplyv na platnosť voľby práva uskutočnenej v súlade s týmto nariadením.
- (51) Pokiaľ ide o určenie rozhodného práva pre majetkový režim manželov, keď si účastníci nezvolia rozhodné právo ani neuzavrú dohodu o majetkovom režime manželov, mal by mať justičný orgán členského štátu vo výnimočných prípadoch – ak sa manželvia presťahovali do štátu svojho obvyklého pobytu na dlhé obdobie – možnosť na žiadosť ktoréhokoľvek z manželov dospieť k záveru, že sa môže uplatniť právny poriadok tohto štátu, ak sa ho manželvia dovolávali. V žiadnom prípade však nemožno zasahovať do práv tretích osôb.
- (52) Právnym poriadkom určeným za rozhodné právo pre majetkový režim manželov by sa mala spravovať klasifikácia majetku jedného z manželov alebo oboch manželov na jednotlivé kategórie počas trvania manželstva a po jeho zrušení až do vyporiadania majetku. Malo by sa vzťahovať na účinky majetkového režimu manželov na právne vzťahy medzi niektorým z manželov a tretími osobami. Vo vzťahu k týmto účinkom sa však jeden z manželov môže rozhodného práva pre majetkový režim manželov dovolávať voči tretej osobe len vtedy, ak právne vzťahy medzi jedným z manželov a tretou osobou vznikli v čase, keď tretia osoba o tomto rozhodnom práve vedela alebo mala vedieť.
- (53) Vo výnimočných prípadoch by súdy alebo iné príslušné orgány členských štátov mali mať možnosť uplatniť z dôvodov verejného záujmu, ako je napríklad ochrana politického, sociálneho alebo hospodárskeho zriadenia členského štátu, výnimky založené na imperatívnych normách. Pojem „imperatívne normy“ by mal zahŕňať normy imperatívnej povahy, ako napríklad normy na ochranu obydlia. Táto výnimka z uplatňovania rozhodného práva pre majetkový režim manželov si však vyžaduje reštriktívny výklad, aby zostala zlučiteľná so všeobecným cieľom tohto nariadenia.
- (54) Dôvody verejného záujmu by mali súdom a iným príslušným orgánom, ktoré v členských štátoch konajú vo veciach majetkového režimu manželov, tiež umožniť, aby za výnimočných okolností nezohľadnili určité ustanovenia cudzieho právneho poriadku, ak by uplatnenie týchto ustanovení v danej veci bolo zjavne nezlučiteľné s verejným poriadkom (*ordre public*) dotknutého členského štátu. Súdy alebo iné príslušné orgány by však nemali mať možnosť uplatňovať výnimku týkajúcu sa verejného poriadku s cieľom odmietnuť právny poriadok iného štátu alebo odmietnuť uznať alebo prípadne prijať alebo vykonať rozhodnutie, verejnú listinu alebo súdny zmier z iného členského štátu, pokiaľ by to bolo v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a najmä s jej článkom 21 o zásade nediskriminácie.
- (55) Keďže v niektorých štátoch existujú dva alebo viaceré právne systémy alebo súbory noriem vzťahujúcich sa na záležitosti upravené týmto nariadením, malo by sa stanoviť, do akej miery sa ustanovenia tohto nariadenia uplatňujú v rámci jednotlivých územných celkov týchto štátov.
- (56) V tomto nariadení by sa vzhľadom na jeho všeobecný cieľ, ktorým je vzájomné uznávanie rozhodnutí vydaných v členských štátoch vo veciach majetkového režimu manželov, mali stanoviť pravidlá týkajúce sa uznávania, vykonateľnosti a výkonu rozhodnutí, ktoré by boli podobné pravidlám obsiahnutým v iných nástrojoch Únie prijatých v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach.

- (57) V záujme zohľadnenia rôznych systémov upravujúcich majetkový režim manželov v členských štátoch by toto nariadenie malo zabezpečiť prijatie a vykonateľnosť verejných listín vo veciach majetkového režimu manželov vo všetkých členských štátoch.
- (58) Verejné listiny by mali mať v inom členskom štáte rovnaké dôkazné účinky ako v členskom štáte pôvodu alebo čo najporovnateľnejšie účinky. Pri určovaní dôkazných účinkov určitej verejnej listiny v inom členskom štáte alebo čo najporovnateľnejších účinkov by sa malo odkázať na povahu a rozsah dôkazných účinkov verejnej listiny v členskom štáte pôvodu. Dôkazné účinky verejnej listiny v inom členskom štáte budú teda závisieť od právneho poriadku členského štátu pôvodu.
- (59) „Pravosť“ verejnej listiny by mala byť samostatným pojmom zahŕňajúcim napríklad otázku pravosti listiny, formálne náležitosti listiny, právomoci orgánu, ktorý vyhotovuje listinu, a postup vyhotovenia listiny. Mala by zahŕňať aj skutkové okolnosti, ktoré dotknutý orgán vo verejnej listine zaznamenal, ako je napr. skutočnosť, že sa uvedené strany v daný deň dostavili pred tento orgán a že urobili uvedené vyhlásenia. Strana, ktorá chce napadnúť pravosť verejnej listiny, by tak mala urobiť na príslušnom súde v členskom štáte pôvodu verejnej listiny, a to podľa právneho poriadku toho členského štátu.
- (60) Pojem „právne úkony alebo právne vzťahy zaznamenané vo verejnej listine“ by sa mal vykladať ako odkaz na vecný obsah zaznamenaný vo verejnej listine. Strana, ktorá chce napadnúť právne úkony alebo právne vzťahy zaznamenané vo verejnej listine, by tak mala urobiť na súdoch, ktoré majú právomoc podľa tohto nariadenia a ktoré by mali rozhodnúť o napadnutej veci v súlade s rozhodným právom pre majetkový režim manželov.
- (61) Ak v konaní na súde členského štátu vyvstane otázka týkajúca sa právnych úkonov alebo právnych vzťahov zaznamenaných vo verejnej listine ako predbežná otázka, daný súd by mal mať právomoc rozhodnúť o predmetnej otázke.
- (62) Napadnutá verejná listina by v inom členskom štáte, ako je členský štát pôvodu, nemala mať žiadne dôkazné účinky, pokiaľ sa vo veci nerozhodne. Ak sa napadnutie týka len špecifickej otázky súvisiacej s právnymi úkonmi alebo právnymi vzťahmi zaznamenanými vo verejnej listine, dotknutá verejná listina by nemala mať dôkazné účinky v inom členskom štáte, ako je členský štát pôvodu, pokiaľ ide o túto špecifickú otázku, a to pokiaľ sa vo veci nerozhodne. Verejná listina, ktorá bola vyhlásená za neplatnú v dôsledku jej napadnutia, by už nemala mať dôkazné účinky.
- (63) Ak sa orgánu pri uplatňovaní tohto nariadenia predložia dve nezlučiteľné verejné listiny, mal by posúdiť otázku, ktorá verejná listina by sa mala uprednostniť, respektíve či by sa niektorá z verejných listín mala uprednostniť, a to so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu. Ak nie je z uvedených okolností jasné, ktorá verejná listina by sa mala uprednostniť, respektíve či by sa niektorá z verejných listín mala uprednostniť, o danej otázke by mali rozhodnúť súdy, ktoré majú právomoc podľa tohto nariadenia, alebo, ak táto otázka vyvstane v rámci konania ako predbežná otázka, súd, na ktorom toto konanie prebieha. V prípade nezlučiteľnosti verejnej listiny s rozhodnutím je potrebné zohľadniť dôvody neuznania rozhodnutí podľa tohto nariadenia.
- (64) Uznanie a výkon rozhodnutia vydaného vo veci majetkového režimu manželov podľa tohto nariadenia by v žiadnom prípade nemalo znamenať uznanie manželstva, ktoré bolo základom majetkového režimu manželov, ktorého sa rozhodnutie týka.
- (65) Je potrebné upraviť vzťah medzi týmto nariadením a dvojstrannými alebo viacstrannými dohovormi o majetkovom režime manželov, ktorých zmluvnými stranami sú členské štáty.
- (66) Toto nariadenie by nemalo členským štátom, ktoré sú zmluvnými stranami Dohovoru zo 6. februára 1931 medzi Dánskom, Fínskom, Islandom, Nórskom a Švédskom obsahujúceho ustanovenia medzinárodného práva o manželstve, adopcii a opatrovníctve, v znení revidovanom v roku 2006, Dohovoru z 19. novembra 1934 medzi Dánskom, Fínskom, Islandom, Nórskom a Švédskom obsahujúceho ustanovenia medzinárodného práva súkromného týkajúce sa dedenia, závetov a správy dedičstva, v znení revidovanom v júni 2012, a Dohovoru z 11. októbra 1977 medzi Dánskom, Fínskom, Islandom, Nórskom a Švédskom o uznávaní a presadzovaní

rozsudkov v občianskych veciach, brániť v tom, aby naďalej uplatňovali určité ustanovenia týchto dohovorov, pokiaľ sa nimi ustanovujú zjednodušené a zrýchlené postupy uznávania a presadzovania rozhodnutí vo veciach majetkových režimov manželov.

- (67) S cieľom zjednodušiť uplatňovanie tohto nariadenia by sa pre členské štáty mala ustanoviť povinnosť oznamovať určité informácie o ich právnych predpisoch a postupoch týkajúcich sa majetkových režimov manželov v rámci Európskej justičnej siete pre občianske a obchodné veci zriadenej rozhodnutím Rady 2001/470/ES⁽¹⁾. Aby sa mohli v *Úradnom vestníku Európskej únie* včas uverejňovať všetky relevantné informácie na účely praktického uplatňovania tohto nariadenia, členské štáty by mali oznamovať tieto informácie Komisii aj pred dátumom začatia uplatňovania tohto nariadenia.
- (68) Rovnako s cieľom uľahčiť uplatňovanie tohto nariadenia a umožniť používanie moderných komunikačných technológií by sa mali zaviesť štandardné tlačivá pre potvrdenia, ktoré sa majú predložiť v súvislosti so žiadosťou o vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia, verejnej listiny alebo súdneho zmiernu.
- (69) Pri určovaní lehôt a termínov ustanovených v tomto nariadení by sa malo uplatňovať nariadenie Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71⁽²⁾.
- (70) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci, pokiaľ ide o ustanovenie a následnú zmenu potvrdení a tlačív, ktoré sa týkajú vyhlásenia vykonateľnosti rozhodnutí, súdnych zmiernov a verejných listín. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁽³⁾.
- (71) Na prijímanie vykonávacích aktov, ktorými sa ustanovia a následne zmenia potvrdenia a tlačivá ustanovené v tomto nariadení, by sa mal uplatňovať konzultačný postup.
- (72) Keďže ciele tohto nariadenia, a to – voľný pohyb osôb v Európskej únii, možnosť manželov usporiadať majetkové vzťahy medzi sebou a vo vzťahu k tretím osobám počas spoločného života páru, ako aj v čase vyporiadania ich majetku, väčšia predvídateľnosť a právna istota, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov, ale z dôvodu rozsahu a účinkov tohto nariadenia ich možno lepšie dosiahnuť skôr na úrovni Európskej únie, podľa potreby prostredníctvom posilnenej spolupráce medzi členskými štátmi. V súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii (ZEU) má teda Únia právomoc konať. V súlade so zásadou proporcionality stanovenou podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (73) Toto nariadenie rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané v Charte, najmä v jej článkoch 7, 9, 17, 21 a 47, ktoré sa týkajú práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, práva uzavrieť manželstvo a založiť rodinu v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, majetkových práv, zásady nediskriminácie a práva na účinný prostriedok nápravy pred súdom a spravodlivé súdne konanie. Súdny a iné príslušné orgány členských štátov by mali pri uplatňovaní tohto nariadenia dodržiavať uvedené práva a zásady,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie sa vzťahuje na majetkové režimy manželov.

Nevzťahuje sa na daňové, colné ani správne veci.

⁽¹⁾ Rozhodnutie Rady z 28. mája 2001 o vytvorení Európskej súdnej siete pre občianske a obchodné veci (Ú. v. ES L 174, 27.6.2001, s. 25).

⁽²⁾ Nariadenie Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71 z 3. júna 1971, ktorým sa stanovujú pravidlá pre lehoty, dátumy a termíny (Ú. v. ES L 124, 8.6.1971, s. 1).

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

2. Z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia sú vylúčené:
- a) právna spôsobilosť manželov;
 - b) existencia, platnosť alebo uznanie manželstva;
 - c) vyživovacia povinnosť,
 - d) dedenie po zosnulom manželovi;
 - e) sociálne zabezpečenie;
 - f) oprávnenie previesť alebo upraviť medzi manželmi, v prípade rozvodu, rozluky alebo vyhlásenia manželstva za neplatné, práva na starobný alebo invalidný dôchodok nadobudnuté počas trvania manželstva, ktoré nevedli k príjmom z dôchodku počas trvania manželstva;
 - g) povaha vecných práv vzťahujúcich sa na majetok a
 - h) zápis práv k nehnuteľnostiam alebo hnutelným veciam do registra vrátane právnych náležitostí takéhoto zápisu a účinky zápisu alebo opomenutia zápisu takýchto práv do registra.

Článok 2

Právomoc vo veciach majetkových režimov manželov v členských štátoch

Týmto nariadením nie je dotknutá právomoc orgánov členských štátov konať vo veciach majetkových režimov manželov.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

1. Na účely tohto nariadenia:
- a) „majetkový režim manželov“ je súbor pravidiel týkajúcich sa majetkových vzťahov medzi manželmi a medzi nimi a tretími osobami, ktoré vyplývajú z manželstva alebo jeho zániku;
 - b) „dohoda o majetkovom režime manželov“ je každá dohoda medzi manželmi alebo budúcimi manželmi, ktorou upravujú svoj majetkový režim manželov;
 - c) „verejná listina“ je písomnosť vo veci majetkového režimu manželov, ktorá bola úradne vyhotovená alebo zaregistrovaná ako verejná listina v členskom štáte a ktorej pravosť:
 - i) sa vzťahuje na podpis a obsah verejnej listiny a
 - ii) bola potvrdená orgánom verejnej moci alebo iným orgánom, ktorý na tento účel oprávnil členský štát pôvodu;
 - d) „rozhodnutie“ je akékoľvek rozhodnutie vo veci majetkového režimu manželov, ktoré vydal súd členského štátu, bez ohľadu na označenie takéhoto rozhodnutia vrátane rozhodnutia súdneho úradníka o určení trov alebo výdavkov,
 - e) „súdny zmier“ je zmier vo veci majetkového režimu manželov, ktorý schválil súd alebo ktorý sa v priebehu konania uzavrel na súde;

- f) „členský štát pôvodu“ je členský štát, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, vyhotovená verejná listina alebo schválený alebo uzavretý súdny zmiern;
- g) „členský štát výkonu“ je členský štát, v ktorom sa žiada o uznanie a/alebo výkon rozhodnutia, verejnej listiny alebo súdneho zmiernu;

2. Na účely tohto nariadenia je „súd“ akýkoľvek justičný orgán, iný orgán alebo príslušník právnického povolania s právomocou vo veciach majetkových režimov manželov, ktorý vykonáva funkcie justičného orgánu alebo koná na základe poverenia justičného orgánu alebo pod jeho kontrolou, pokiaľ tento iný orgán a príslušník právnického povolania poskytuje záruky nestrannosti a dodržania práva všetkých účastníkov na vypočutie a pokiaľ jeho rozhodnutia podľa právneho poriadku členského štátu, v ktorom koná:

- a) môžu byť napadnuté opravným prostriedkom podaným na justičný orgán alebo preskúmané týmto orgánom a
- b) majú podobnú právnu silu a účinky ako rozhodnutie justičného orgánu v rovnakej veci.

Členské štáty v súlade s článkom 64 oznámia Komisii iné orgány a príslušníkov právnických povolání podľa prvého pododseku.

KAPITOLA II

PRÁVOMOC

Článok 4

Právomoc v prípade smrti jedného z manželov

Ak vo veci dedičstva po jednom z manželov podľa nariadenia (EÚ) č. 650/2012 koná súd členského štátu, majú súdey tohto členského štátu právomoc rozhodovať vo veciach majetkového režimu manželov súvisiacich s touto dedičskou vecou.

Článok 5

Právomoc v prípade rozvodu, rozluky alebo vyhlásenia manželstva za neplatné

1. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, ak o návrhu vo veci rozvodu, rozluky alebo vyhlásenia manželstva za neplatné podľa nariadenia (ES) č. 2201/2003 koná súd členského štátu, majú súdey tohto členského štátu právomoc rozhodovať vo veciach majetkového režimu manželov súvisiacich s týmto návrhom.
2. Právomoc vo veciach majetkového režimu manželov podľa odseku 1 podlieha dohode manželov, ak súd, ktorý rozhoduje o návrhu vo veci rozvodu, rozluky alebo vyhlásenia manželstva za neplatné:
 - a) je súdom členského štátu, v ktorom má navrhovateľ obvyklý pobyt a navrhovateľ tam býval najmenej jeden rok bezprostredne pred podaním návrhu podľa článku 3 ods. 1 písm. a) piatej zarážky nariadenia (ES) č. 2201/2003;
 - b) je súdom členského štátu, ktorého je navrhovateľ štátnym príslušníkom, v ktorom má navrhovateľ obvyklý pobyt a býval tam najmenej šesť mesiacov bezprostredne pred podaním návrhu podľa článku 3 ods. 1 písm. a) šiestej zarážky nariadenia (ES) č. 2201/2003;
 - c) začal konať podľa článku 5 nariadenia (ES) č. 2201/2003 vo veci premeny rozluky na rozvod, alebo
 - d) začal konať podľa článku 7 nariadenia (ES) č. 2201/2003 na základe zostatkovej právomoci.

3. Ak sa dohoda uvedená v odseku 2 tohto článku uzavrie skôr, ako súd začne konať vo veci majetkového režimu manželov, musí byť v súlade s článkom 7 ods. 2.

Článok 6

Právomoc v ostatných prípadoch

Ak podľa článku 4 alebo 5 nemá právomoc žiaden súd členského štátu alebo v iných prípadoch, než sú uvedené v týchto článkoch, právomoc rozhodovať vo veciach majetkového režimu manželov majú sudy členského štátu:

- a) na ktorého území mali manželia obvyklý pobyt v čase, keď súd začal vo veci konať; alebo subsidiárne;
- b) na ktorého území mali manželia naposledy obvyklý pobyt, pokiaľ tam mal jeden z manželov stále pobyt v čase, keď súd začal vo veci konať; alebo subsidiárne;
- c) na ktorého území mal odporca obvyklý pobyt v čase, keď súd začal vo veci konať; alebo subsidiárne;
- d) ktorého štátnu príslušnosť mali obaja manželia v čase, keď súd začal vo veci konať.

Článok 7

Voľba súdu

1. V prípadoch, na ktoré sa vzťahuje článok 6, sa účastníci môžu dohodnúť, že sudy členského štátu, ktorého právny poriadok je rozhodným právom podľa článku 22 a článku 26 ods. 1 písm. a) alebo b), alebo sudy členského štátu uzavretia manželstva majú výlučnú právomoc rozhodovať vo veciach ich majetkového režimu manželov.

2. Dohoda uvedená v odseku 1 musí byť vyhotovená v písomnej forme, musí v nej byť uvedený dátum a musia ju podpísať dotknutí účastníci. Za rovnocennú s písomnou formou sa považuje každá komunikácia elektronickými prostriedkami, ktorá umožňuje trvalý záznam o dohode.

Článok 8

Právomoc založená na účasti odporcu

1. Okrem právomoci založenej na iných ustanoveniach tohto nariadenia má právomoc súd členského štátu, ktorého právny poriadok je rozhodným právom podľa článku 22 a článku 26 ods. 1 písm. a) alebo b), ak sa na konaní pred týmto súdom zúčastní odporca. Toto pravidlo neplatí, ak sa odporca zúčastní konania, aby namietol nedostatok právomoci, a ani v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje článok 4 alebo článok 5 ods. 1.

2. Súd sa predtým, než začne vykonávať právomoc podľa odseku 1, uistí, že odporca bol informovaný o svojom práve namietat nedostatok právomoci a o dôsledkoch účasti alebo neúčasti v konaní.

Článok 9

Alternatívna právomoc

1. Výnimočne môže súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa článku 4, 6, 7 alebo 8, odmietnuť vykonávať právomoc, ak rozhodne, že podľa jeho medzinárodného práva súkromného nie je dotknuté manželstvo uznané na účely konania vo veci majetkového režimu manželov. Súd, ktorý sa rozhodne odmietnuť vykonávať právomoc, tak urobí bez zbytočného odkladu.

2. Ak súd, ktorý má právomoc podľa článku 4 alebo 6, odmietne právomoc vykonávať a účastníci sa dohodli na založení právomoci súdov akéhokoľvek iného členského štátu podľa článku 7, právomoc rozhodovať vo veci majetkového režimu manželov majú sudy tohto členského štátu.

V ostatných prípadoch majú právomoc rozhodovať vo veciach majetkového režimu manželov sudy akéhokoľvek iného členského štátu podľa článku 6 alebo 8, alebo sudy členského štátu uzavretia manželstva.

3. Tento článok sa neuplatní, ak účastníci dosiahli rozvod, rozluku alebo vyhlásenie manželstva za neplatné, ktoré možno uznať v členskom štáte konajúceho súdu.

Článok 10

Subsidiárna právomoc

Ak žiadny súd členského štátu nemá právomoc podľa článku 4, 5, 6, 7 alebo 8, alebo ak všetky sudy podľa článku 9 odmietli vykonávať právomoc a žiadny súd nemá právomoc podľa článku 9 ods. 2, právomoc majú sudy členského štátu, ak sa na území tohto členského štátu nachádza nehnuteľnosť jedného alebo oboch manželov; v takom prípade má však konajúci súd právomoc konať iba v súvislosti s dotknutou nehnuteľnosťou.

Článok 11

Forum necessitatis

Ak žiadny súd členského štátu nemá právomoc podľa článku 4, 5, 6, 7, 8 alebo 10, alebo ak všetky sudy podľa článku 9 odmietli vykonávať právomoc a žiadny súd nemá právomoc podľa článku 9 ods. 2 alebo článku 10, sudy členského štátu môžu vo výnimočných prípadoch vo veci konať, ak konanie nie je možné alebo sa nemôže účinne začať alebo viesť v treťom štáte, ktorý má s vecou väzbu.

Vec musí mať dostatočnú väzbu s členským štátom súdu, ktorý začal konať.

Článok 12

Vzájomné návrhy

Súd, na ktorom prebieha konanie podľa článku 4, 5, 6, 7, 8, 9 ods. 2, článku 10 alebo 11, má tiež právomoc konať o vzájomnom návrhu, ak tento patrí do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.

Článok 13

Obmedzenie konania

1. Ak pozostalosť zahŕňa majetok, ktorý sa nachádza v treťom štáte, pričom na dedičské konanie o tejto pozostalosti sa vzťahuje nariadenie (EÚ) č. 650/2012, súd, ktorý začal konať vo veci majetkového režimu manželov, môže na žiadosť niektorého z účastníkov rozhodnúť, že o takomto majetku nebude konať, ak sa možno odôvodnene domnievať, že jeho rozhodnutie týkajúce sa takéhoto majetku nebude v danom treťom štáte uznané, prípadne nebude vyhlásené za vykonateľné.

2. Odsekom 1 nie je dotknuté právo účastníkov obmedziť predmet konania podľa právneho poriadku členského štátu, ktorého súd začal konať.

Článok 14

Začatie konania na súde

Na účely tejto kapitoly sa konanie na súde považuje za začaté:

- a) momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súd za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré bol povinný prijať, aby zabezpečil doručenie písomnosti odporcovi;
- b) ak sa písomnosť musí pred podaním na súd doručiť, momentom jej prevzatia orgánom povereným doručovaním za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré bol povinný prijať, aby zabezpečil podanie písomnosti na súd; alebo
- c) ak súd začal konať bez návrhu, momentom, keď súd prijme rozhodnutie o začatí konania, alebo ak sa takéto rozhodnutie nevyžaduje, momentom, keď súd vec zaznamená.

Článok 15

Skúmanie právomoci

Ak súd členského štátu začal konať vo veci majetkového režimu manželov, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc, aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

Článok 16

Skúmanie prípustnosti

1. Ak sa odporca s obvyklým pobytom v inom štáte ako v členskom štáte, v ktorom sa začalo konať, nezúčastní konania, súd, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia, preruší konanie dovtedy, kým sa nepreukáže, že odporca mal možnosť prevziať písomnosť, ktorou sa začalo konanie, alebo rovnocennú písomnosť v dostatočnom predstihu tak, aby mohol pripraviť svoju obhajobu, alebo že sa na tento účel prijali všetky potrebné kroky.

2. Namiesto odseku 1 tohto článku sa uplatní článok 19 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ⁽¹⁾, ak sa písomnosť, ktorou sa začalo konanie, alebo rovnocenná písomnosť musela zasláť z jedného členského štátu do druhého podľa uvedeného nariadenia.

3. Ak sa neuplatní nariadenie (ES) č. 1393/2007, uplatní sa článok 15 Haagskeho dohovoru z 15. novembra 1965 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v cudzine v občianskych a obchodných veciach, ak sa písomnosť, ktorou sa začalo konanie, alebo rovnocenná písomnosť musela zasláť do cudziny podľa uvedeného dohovoru.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch (doručovanie písomností) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000 (Ú. v. EÚ L 324, 10.12.2007, s. 79).

Článok 17

Prekážka začatej veci

1. Ak sa vo veci s rovnakým predmetom a dôvodom medzi rovnakými účastníkmi vedú konania na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.
2. V prípadoch uvedených v odseku 1 je súd, ktorý v spore koná, na svoju žiadosť bezodkladne informovaný ktorýmkoľvek iným konajúcim súdom o dátume, kedy začal tento iný konajúci súd v dotknutom spore konať.
3. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý, každý iný súd odmietne vykonávať právomoc v prospech tohto súdu.

Článok 18

Súvisiace veci

1. Ak sa koná o súvisiacich veciach na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, môže konanie prerušiť.
2. Ak ide o konania uvedené v odseku 1 na prvom stupni, súd, ktorý nezačal konať ako prvý, môže tiež na návrh jedného z účastníkov odmietnuť vykonávať právomoc, ak súd, ktorý začal konať ako prvý, má právomoc rozhodovať v uvedených veciach a ak právny poriadok jeho štátu pripúšťa ich zlúčenie.
3. Na účely tohto článku sa veci považujú za súvisiace, ak sú navzájom tak úzko spojené, že je vhodné ich prejednať a rozhodnúť o nich spoločne, a tak sa vyhnúť riziku nezlučiteľných rozhodnutí vydaných v samostatných konaniach.

Článok 19

Predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení

Súdom členského štátu možno podať návrh na vydanie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku tohto štátu, aj keď podľa tohto nariadenia majú právomoc rozhodovať vo veci samej súdy iného členského štátu.

KAPITOLA III

ROZHODNÉ PRÁVO

Článok 20

Všeobecná pôsobnosť

Právny poriadok, ktorý sa podľa tohto nariadenia určí za rozhodné právo, sa uplatní bez ohľadu na to, či je právnym poriadkom členského štátu.

Článok 21

Jednotnosť rozhodného práva

Rozhodné právo pre majetkový režim manželov podľa článku 22 alebo 26 sa vzťahuje na celý majetok, na ktorý sa vzťahuje uvedený režim, a to bez ohľadu na to, kde sa majetok nachádza.

Článok 22

Voľba rozhodného práva

1. Manželia alebo budúci manželia môžu dohodou určiť alebo zmeniť rozhodné právo pre svoj majetkový režim za predpokladu, že je to jeden z týchto právnych poriadkov:
 - a) právny poriadok štátu, kde majú manželia, budúci manželia, alebo jeden z nich v čase uzavretia dohody obvyklý pobyt, alebo
 - b) právny poriadok štátu, ktorého štátnym príslušníkom je v čase uzavretia dohody jeden z manželov alebo budúcich manželov.
2. Pokiaľ sa manželia nedohodnú inak, je zmena rozhodného práva pre majetkový režim manželov vykonaná počas trvania manželstva účinná len do budúcnosti.
3. Spätný účinok zmeny rozhodného práva podľa odseku 2 nesmie mať nepriaznivý vplyv na práva tretích osôb vyplývajúce z tohto rozhodného práva.

Článok 23

Formálna platnosť dohody o voľbe rozhodného práva

1. Dohoda uvedená v článku 22 musí byť vyhotovená v písomnej forme, musí v nej byť uvedený dátum a musia ju podpísať obaja manželia. Za rovnocennú s písomnou formou sa považuje každá komunikácia elektronickými prostriedkami, ktorá umožňuje trvalý záznam o dohode.
2. Ak právny poriadok členského štátu, v ktorom majú obaja manželia obvyklý pobyt v čase uzavretia dohody, stanovuje dodatočné formálne náležitosti pre dohody o majetkovom režime manželov, tieto náležitosti sa uplatnia.
3. Ak majú manželia v čase uzavretia dohody obvyklý pobyt v rôznych členských štátoch a v právnych poriadkoch týchto štátov sú pre dohody o majetkovom režime manželov stanovené rôzne formálne náležitosti, dohoda je platná z hľadiska formy, ak spĺňa formálne náležitosti jedného z týchto právnych poriadkov.
4. Ak má v čase uzavretia dohody obvyklý pobyt v členskom štáte len jeden z manželov a v právnom poriadku tohto štátu sú stanovené dodatočné formálne náležitosti pre dohody o majetkovom režime manželov, tieto náležitosti sa uplatnia.

Článok 24

Súhlas a vecná platnosť

1. Existencia a platnosť dohody o voľbe rozhodného práva alebo ktoréhokoľvek jej ustanovenia sa určí podľa právneho poriadku, ktorý by sa na ňu vzťahoval podľa článku 22, ak by boli dohoda alebo ustanovenie platné.

2. Napriek tomu sa môže jeden z manželov v záujme preukázania, že nevyjadril súhlas, dovoliavať právneho poriadku krajiny, v ktorej mal obvyklý pobyt v čase, keď súd začal konať, ak z okolností vyplýva, že by nebolo opodstatnené posudzovať účinky jeho konania podľa právneho poriadku uvedeného v odseku 1.

Článok 25

Formálna platnosť dohody o majetkovom režime manželov

1. Dohoda o majetkovom režime manželov musí byť vyhotovená v písomnej forme, musí v nej byť uvedený dátum a musia ju podpísať obaja manželia. Za rovnocennú s písomnou formou sa považuje každá komunikácia elektronickými prostriedkami, ktorá umožňuje trvalý záznam o dohode.

2. Ak právny poriadok členského štátu, v ktorom majú obaja manželia obvyklý pobyt v čase uzavretia dohody, stanovuje dodatočné formálne náležitosti pre dohody o majetkovom režime manželov, tieto náležitosti sa uplatnia.

Ak majú manželia v čase uzavretia dohody obvyklý pobyt v rôznych členských štátoch a v právnych poriadkoch týchto štátov sú pre dohody o majetkovom režime manželov stanovené rôzne formálne náležitosti, dohoda je platná z hľadiska formy, ak spĺňa formálne náležitosti jedného z týchto právnych poriadkov.

Ak má v čase uzavretia dohody obvyklý pobyt v členskom štáte len jeden z manželov a v právnom poriadku tohto štátu sú stanovené dodatočné formálne náležitosti pre dohody o majetkovom režime manželov, tieto náležitosti sa uplatnia.

3. Ak sa v rozhodnom práve pre majetkový režim manželov ukladajú dodatočné formálne náležitosti, tieto náležitosti sa uplatnia.

Článok 26

Rozhodné právo v prípade neexistencie jeho voľby účastníkmi

1. V prípade neexistencie dohody o voľbe rozhodného práva podľa článku 22 je rozhodným právom pre majetkový režim manželov právny poriadok štátu:

- a) v ktorom mali manželia prvý spoločný obvyklý pobyt po uzavretí manželstva, alebo subsidiárne;
- b) ktorého štátnymi príslušníkmi boli obaja manželia v čase uzavretia manželstva, alebo subsidiárne;
- c) ku ktorému mali obaja manželia s prihliadnutím na všetky okolnosti v čase uzavretia manželstva najužšiu väzbu.

2. Ak majú manželia v čase uzavretia manželstva viac než jednu spoločnú štátnu príslušnosť, uplatnia sa len písmená a) a c) odseku 1.

3. Odchyľne môže na návrh ktoréhokoľvek z manželov justičný orgán, ktorý má právomoc konať vo veci majetkového režimu manželov, rozhodnúť, že majetkový režim manželov sa bude spravovať právnym poriadkom iného štátu ako štátu, ktorého právny poriadok je rozhodným právom podľa odseku 1 písm. a), ak navrhovateľ preukáže, že:

- a) manželia mali posledný spoločný obvyklý pobyt v tomto inom štáte počas výrazne dlhšieho obdobia ako v štáte určenom podľa odseku 1 písm. a) a
- b) obaja manželia sa pri úprave alebo plánovaní svojich majetkových vzťahov dovoľovali právneho poriadku tohto iného štátu.

Právny poriadok tohto iného štátu sa uplatňuje od uzavretia manželstva, ibaže by s tým niektorý z manželov nesúhlasil. Ak s tým niektorý z manželov nesúhlasí, právny poriadok tohto iného štátu sa uplatňuje od momentu vzniku posledného spoločného obvyklého pobytu v tomto inom štáte.

Uplatňovanie právneho poriadku tohto iného štátu nesmie mať negatívny vplyv na práva tretích osôb vyplývajúce z rozhodného práva určeného podľa odseku 1 písm. a).

Odsek 3 sa neuplatní, ak manželia uzavreli dohodu o majetkovom režime manželov pred vznikom posledného spoločného obvyklého pobytu v tomto inom štáte.

Článok 27

Rozsah pôsobnosti rozhodného práva

Rozhodným právom pre majetkový režim manželov podľa tohto nariadenia sa okrem iného spravuje:

- a) klasifikácia majetku patriaceho niektorému z manželov alebo obom manželom do rôznych kategórií počas trvania manželstva a po jeho zániku;
- b) presun majetku do inej kategórie;
- c) zodpovednosť jedného z manželov za záväzky a dlhy druhého z manželov;
- d) oprávnenia, práva a povinnosti niektorého z manželov alebo oboch manželov súvisiace s majetkom;
- e) zrušenie majetkového režimu manželov a rozdelenie alebo vyporiadanie majetku;
- f) účinky majetkového režimu manželov na právne vzťahy medzi niektorým z manželov a tretími osobami a
- g) vecná platnosť dohody o majetkovom režime manželov.

Článok 28

Účinky voči tretím osobám

1. Bez ohľadu na článok 27 písm. f) sa žiaden z manželov nemôže dovolávať právneho poriadku, ktorý sa vzťahuje na majetkový režim manželov, voči tretej osobe v spore medzi treťou osobou a jedným z manželov alebo oboma manželmi, ak táto tretia osoba o tomto právnom poriadku nevedela a ani pri náležitej starostlivosti nemohla vedieť.

2. Platí, že tretia osoba o právnom poriadku, ktorý sa vzťahuje na majetkový režim manželov, vedela, ak:

- a) uvedený právny poriadok je právny poriadok:
 - i) štátu, ktorého právny poriadok je rozhodným právom pre transakciu medzi jedným z manželov a treťou osobou;
 - ii) štátu, v ktorom majú konajúci manžel a tretia osoba obvyklý pobyt, alebo
 - iii) v prípade nehnuteľnosti právny poriadok štátu, v ktorom sa nehnuteľnosť nachádza;alebo
- b) niektorý z manželov splnil požiadavku zverejnenia alebo registrácie majetkového režimu manželov podľa právneho poriadku:
 - i) štátu, ktorého právny poriadok je rozhodným právom pre transakciu medzi jedným z manželov a treťou osobou;

- ii) štátu, v ktorom majú konajúci manžel a tretia osoba obvyklý pobyt, alebo
 - iii) v prípade nehnuteľnosti právny poriadok štátu, v ktorom sa nehnuteľnosť nachádza.
3. Ak sa niektorý z manželov nemôže voči tretej osobe podľa odseku 1 dovolávať právneho poriadku, ktorý sa vzťahuje na majetkový režim manželov, účinky majetkového režimu manželov vo vzťahu k tejto tretej osobe sa spravujú:
- a) právnym poriadkom štátu, ktorý je rozhodným právom pre transakciu medzi jedným z manželov a treťou osobou, alebo
 - b) v prípadoch, ktoré sa týkajú nehnuteľnosti, registrovaného majetku alebo práv, právnym poriadkom štátu, v ktorom sa nehnuteľnosť nachádza alebo v ktorom sú majetok alebo práva registrované.

Článok 29

Prispôsobenie vecných práv

Ak sa osoba dovoláva vecného práva, na ktoré má nárok na základe rozhodného práva pre majetkový režim manželov, a právny poriadok členského štátu, v ktorom sa práva dovoláva, dotknuté vecné právo nepozná, toto právo sa v prípade potreby čo najviac prispôsobí najbližšiemu rovnocennému vecnému právu podľa právneho poriadku tohto štátu, pričom sa zohľadnia ciele a záujmy, ktoré dotknuté vecné právo sleduje, a s ním spojené účinky.

Článok 30

Imperatívne normy

1. Žiadne ustanovenie tohto nariadenia neobmedzuje uplatňovanie imperatívnych noriem právneho poriadku štátu konajúceho súdu.
2. Imperatívne normy sú normy, ktorých dodržiavanie pokladá členský štát za rozhodujúce pre ochranu svojich verejných záujmov, ako je politické, sociálne alebo hospodárske zriadenie, až do takej miery, že vyžaduje ich uplatnenie v každej situácii, na ktorú sa normy vzťahujú, bez ohľadu na právo, ktoré je inak rozhodným pre majetkový režim manželov podľa tohto nariadenia.

Článok 31

Verejný poriadok (*ordre public*)

Uplatnenie určitého ustanovenia právneho poriadku každého štátu určeného podľa tohto nariadenia možno odmietnuť iba v prípade, ak by jeho uplatnenie bolo v zjavnom rozpore s verejným poriadkom (*ordre public*) štátu konajúceho súdu.

Článok 32

Vylúčenie spätného a ďalšieho odkazu

Uplatnenie právneho poriadku každého štátu určeného podľa tohto nariadenia znamená uplatnenie platných noriem práva tohto štátu s výnimkou jeho noriem medzinárodného práva súkromného.

Článok 33

Štáty s viacerými právnymi systémami – územné kolízne normy

1. Ak sa podľa tohto nariadenia určil právny poriadok štátu zloženého z viacerých územných celkov, z ktorých každý má vlastný súbor právnych noriem týkajúcich sa majetkových režimov manželov, príslušný územný celok, ktorého právne normy sa majú uplatniť, sa určí na základe vnútroštátnych kolíznych noriem tohto štátu.
2. Ak takéto vnútroštátne kolízne normy neexistujú:
 - a) každý odkaz na právny poriadok štátu uvedeného v odseku 1 sa na účely určenia rozhodného práva podľa ustanovení, v ktorých sa odkazuje na obvyklý pobyt manželov, vykladá ako odkaz na právny poriadok územného celku, v ktorom majú manželia obvyklý pobyt;
 - b) každý odkaz na právny poriadok štátu uvedeného v odseku 1 sa na účely určenia rozhodného práva podľa ustanovení, v ktorých sa odkazuje na štátnu príslušnosť manželov, vykladá ako odkaz na právny poriadok územného celku, s ktorým majú manželia najužšiu väzbu;
 - c) každý odkaz na právny poriadok štátu uvedeného v odseku 1 sa na účely určenia rozhodného práva podľa akýchkoľvek iných ustanovení, v ktorých sa ako kolízne kritériá uvádzajú iné prvky, vykladá ako odkaz na právny poriadok územného celku, v ktorom sa príslušný prvok vyskytuje.

Článok 34

Štáty s dvoma alebo viacerými právnymi systémami – kolízne normy vzťahujúce sa na rôzne kategórie osôb

Vo vzťahu k štátu, v ktorom existujú dva alebo viaceré právne systémy alebo súbory noriem, ktoré sa v súvislosti s majetkovými režimami manželov uplatňujú na rôzne kategórie osôb, sa každý odkaz na právny poriadok tohto štátu považuje za odkaz na právny systém alebo súbor noriem určený normami platnými v tomto štáte. Ak takéto normy neexistujú, uplatní sa právny systém alebo súbor noriem, s ktorým majú manželia najužšiu väzbu.

Článok 35

Neuplatňovanie tohto nariadenia na vnútroštátne kolízne normy

Ak je členský štát zložený z viacerých územných celkov, z ktorých každý má vlastné právne normy upravujúce majetkové režimy manželov, nie je povinný uplatňovať toto nariadenie pri kolízii právnych noriem týkajúcich sa výlučne týchto územných celkov.

KAPITOLA IV

UZNÁVANIE, VYKONATELNOSŤ A VÝKON ROZHODNUTÍ

Článok 36

Uznávanie

1. Rozhodnutie vydané v členskom štáte sa v ostatných členských štátoch uznáva bez osobitného konania.

2. Každá zainteresovaná strana, ktorá predloží otázku uznania rozhodnutia ako hlavný predmet sporu, môže v súlade s postupmi ustanovenými v článkoch 44 až 57 podať návrh na uznanie rozhodnutia.
3. Ak výsledok konania na súde členského štátu závisí od posúdenia uznania ako predbežnej otázky, potom má tento súd právomoc rozhodnúť v tejto otázke.

Článok 37

Dôvody neuznania

Rozhodnutie sa neuzná:

- a) ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom (*ordre public*) v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie;
- b) ak sa vydalo v neprítomnosti a odporcovi sa nedoručila písomnosť, ktorou sa začalo konanie, alebo rovnocenná písomnosť v dostatočnom predstihu a takým spôsobom, aby si mohol zabezpečiť obhajobu, okrem prípadu, keď opomenul začať konanie, ktorým by napadol rozhodnutie, keď tak mohol urobiť;
- c) ak je nezlučiteľné s rozhodnutím vydaným v konaní medzi rovnakými účastníkmi v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie;
- d) ak je nezlučiteľné so skorším rozhodnutím vydaným v inom členskom štáte alebo v treťom štáte v konaní vo veci s rovnakým predmetom a dôvodom a medzi tými istými účastníkmi za predpokladu, že skoršie rozhodnutie spĺňa podmienky uznania v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie.

Článok 38

Základné práva

Pri uplatňovaní článku 37 tohto nariadenia dodržiavajú sudy a iné príslušné orgány členských štátov základné práva a zásady uznané v Charte, najmä v jej článku 21 o zásade nediskriminácie.

Článok 39

Zákaz skúmania právomoci súdu členského štátu pôvodu

1. Právomoc súdu členského štátu pôvodu sa nesmie skúmať.
2. Kritérium verejného poriadku (*ordre public*) uvedené v článku 37 sa nevzťahuje na normy na určenie právomoci uvedené v článkoch 4 až 11.

Článok 40

Zákaz skúmania vo veci samej

Rozhodnutie vydané v členskom štáte sa za žiadnych okolností nesmie skúmať vo veci samej.

Článok 41

Prerušenie konania o uznaní

Súd členského štátu, v ktorom sa žiada o uznanie rozhodnutia vydaného v inom členskom štáte, môže prerušiť konanie, ak bol v členskom štáte pôvodu proti rozhodnutiu podaný riadny opravný prostriedok.

Článok 42

Vykonateľnosť

Rozhodnutia, ktoré boli vydané v členskom štáte a ktoré sú v ňom vykonateľné, sú vykonateľné v inom členskom štáte, ak tam boli na návrh ktorejkoľvek zainteresovanej strany vyhlásené za vykonateľné v súlade s postupom stanoveným v článkoch 44 až 57.

Článok 43

Určenie bydliska

Na určenie, či má účastník na účely konania stanoveného v článkoch 44 až 57 bydlisko v členskom štáte výkonu, konajúci súd použije vnútroštátny právny poriadok toho členského štátu.

Článok 44

Príslušnosť miestnych súdov

1. Návrh na vyhlásenie vykonateľnosti sa podáva na súd alebo príslušný orgán členského štátu výkonu, ktorý tento členský štát oznámil Komisii v súlade s článkom 64.
2. Miestna príslušnosť sa určuje podľa miesta bydliska účastníka, proti ktorému sa má rozhodnutie vykonať, alebo podľa miesta výkonu.

Článok 45

Konanie

1. Konanie o vyhlásenie vykonateľnosti sa spravuje právnym poriadkom členského štátu výkonu.
2. Od navrhovateľa sa nevyžaduje, aby mal v členskom štáte výkonu poštovú adresu ani splnomocneného zástupcu.
3. K návrhu sa pripoja tieto písomnosti:
 - a) vyhotovenie rozhodnutia, ktoré spĺňa podmienky potrebné na preukázanie jeho pravosti;
 - b) potvrdenie vydané súdom alebo príslušným orgánom členského štátu pôvodu na tlačive stanovenom v súlade s konzultačným postupom podľa článku 67 ods. 2, a to bez toho, aby bol dotknutý článok 46.

Článok 46

Nepredloženie potvrdenia

1. Ak sa nepredloží potvrdenie podľa článku 45 ods. 3 písm. b), súd alebo príslušný orgán môže určiť lehotu na jeho predloženie alebo prijať rovnocennú písomnosť, alebo upustiť od jej predloženia, ak považuje predložené údaje za postačujúce.
2. Ak súd alebo príslušný orgán o to požiada, predloží sa preklad alebo prepis listín. Preklad vyhotoví osoba, ktorá je na to oprávnená v niektorom z členských štátov.

Článok 47

Vyhlásenie vykonateľnosti

Rozhodnutie sa vyhlási za vykonateľné ihneď po splnení formálnych náležitostí stanovených v článku 45 bez skúmania podľa článku 37. Účastník, voči ktorému sa o výkon žiada, nemá v tomto štádiu konania právo robiť žiadne podania k návrhu.

Článok 48

Oznámenie rozhodnutia o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti

1. Rozhodnutie o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti sa bezodkladne oznámi navrhovateľovi spôsobom upraveným právnym poriadkom členského štátu výkonu.
2. Vyhlásenie vykonateľnosti sa doručí účastníkovi, proti ktorému sa žiada o výkon, spolu s rozhodnutím, ak vyhlásenie nebolo doručené uvedenému účastníkovi už predtým.

Článok 49

Odvolaie proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti

1. Proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti sa môže odvolať každý z účastníkov.
2. Odvolanie sa podáva súdu, ktorý dotknutý členský štát oznámil Komisii v súlade s článkom 64.
3. Odvolacie konanie sa spravuje procesnými predpismi, ktoré upravujú sporové konanie.
4. Ak sa účastník, proti ktorému sa žiada o výkon, nedostaví na odvolací súd v konaní o odvolaní, ktoré podal navrhovateľ, uplatní sa článok 16, a to aj keď účastník, proti ktorému sa žiada o výkon, nemá bydlisko v žiadnom z členských štátov.
5. Odvolanie proti vyhláseniu vykonateľnosti sa podáva do 30 dní od jeho doručenia. Ak má účastník, proti ktorému sa žiada o výkon, bydlisko v inom členskom štáte ako členskom štáte, v ktorom sa vydalo vyhlásenie vykonateľnosti, lehota na odvolanie je 60 dní a začína plynúť odo dňa doručenia buď tejto osobe do vlastných rúk, alebo na adresu miesta jej pobytu. Predĺženie tejto lehoty z dôvodu vzdialenosti nie je prípustné.

Článok 50

Konanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní

Rozhodnutie vydané v odvolacom konaní možno napadnúť iba v konaniach, ktoré dotknutý členský štát oznámil Komisii v súlade s článkom 64.

Článok 51

Odmietnutie alebo odvolanie vyhlásenia vykonateľnosti

Súd, na ktorý sa podalo odvolanie podľa článku 49 alebo článku 50, odmietne vydať alebo zruší vyhlásenie vykonateľnosti len z dôvodov uvedených v článku 37. Rozhodnutie vydá bezodkladne.

Článok 52

Prerušenie konania

Súd, na ktorý sa podalo odvolanie podľa článku 49 alebo článku 50, preruší konanie na návrh účastníka, proti ktorému sa žiada o výkon, ak je vykonateľnosť rozhodnutia v členskom štáte pôvodu pozastavená z dôvodu odvolania.

Článok 53

Predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení

1. Ak sa podľa tejto kapitoly má uznať rozhodnutie, navrhovateľovi nič nebráni v tom, aby využil možnosť navrhnúť vydanie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení podľa právneho poriadku členského štátu výkonu bez potreby vyhlásenia vykonateľnosti podľa článku 46.
2. Vyhlásenie vykonateľnosti je zo zákona spojené s oprávnením vydať akékoľvek ochranné opatrenie.
3. Počas odvolacej lehoty podľa článku 49 ods. 5 proti vyhláseniu vykonateľnosti a až do prijatia rozhodnutia o odvolaní sa nesmú prijať žiadne opatrenia smerujúce k výkonu okrem ochranných opatrení týkajúcich sa majetku účastníka, proti ktorému sa žiada o výkon.

Článok 54

Čiastočná vykonateľnosť

1. Ak sa rozhodnutie týka viacerých vecí a vyhlásenie vykonateľnosti nemožno vydať vo všetkých týchto veciach, súd alebo príslušný orgán ho vydá v jednej veci alebo niekoľkých veciach.
2. Navrhovateľ môže tiež žiadať o vyhlásenie vykonateľnosti len vo vzťahu k častiam rozhodnutia.

Článok 55

Právna pomoc

Navrhovateľ, ktorému sa v členskom štáte pôvodu poskytla úplná alebo čiastočná právna pomoc alebo mu bolo priznané oslobodenie od platenia trov alebo výdavkov, má v konaní o vyhlásení vykonateľnosti nárok na najvýhodnejšiu právnu pomoc alebo najrozsiahlejšie oslobodenie od trov alebo výdavkov podľa právneho poriadku členského štátu výkonu.

Článok 56

Zákaz záruky, kaucie alebo zálohu

Od účastníka, ktorý v jednom členskom štáte podáva návrh na uznanie, vykonateľnosť alebo výkon rozhodnutia vydaného v inom členskom štáte, sa nesmie vyžadovať žiadna záruka, kaucia ani záloh akéhokoľvek druhu z dôvodu, že je cudzím štátnym príslušníkom alebo že nemá bydlisko alebo pobyt v členskom štáte výkonu.

Článok 57

Zákaz poplatku, odvodu alebo inej platby

V členskom štáte výkonu nemožno za konanie o vydanie vyhlásenia vykonateľnosti vyberať poplatok, odvod alebo inú platbu vypočítanú z výšky vymáhaného nároku.

KAPITOLA V

VEREJNÉ LISTINY A SÚDNE ZMIERY

Článok 58

Prijatie verejných listín

1. Verejná listina vyhotovená v jednom členskom štáte má v inom členskom štáte rovnaké dôkazné účinky ako v členskom štáte pôvodu alebo čo najporovnateľnejšie účinky, ak to nie je v zjavnom rozpore s verejným poriadkom (*ordre public*) v dotknutom členskom štáte.

Osoba, ktorá si želá použiť verejnú listinu v inom členskom štáte, môže požiadať orgán, ktorý verejnú listinu vystavuje v členskom štáte pôvodu, aby vyplnil tlačivo stanovené v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 67 ods. 2 a opísal v ňom dôkazné účinky, ktoré má verejná listina v členskom štáte pôvodu.

2. Pravosť verejnej listiny možno napadnúť na súdoch členského štátu pôvodu a príslušné rozhodnutie sa prijme podľa právneho poriadku tohto štátu. Napadnutá verejná listina nemá v inom členskom štáte žiadne dôkazné účinky, kým o nej nerozhodne príslušný súd.

3. Právne akty alebo právne vzťahy zaznamenané vo verejnej listine možno napadnúť na súdoch, ktoré majú právomoc podľa tohto nariadenia, a príslušné rozhodnutie sa prijme na základe rozhodného práva podľa kapitoly III. Napadnutá verejná listina nemá, pokiaľ ide o napadnutú vec, v inom členskom štáte, ako je členský štát pôvodu, žiadny dôkazný účinok, pokiaľ príslušný súd o napadnutej veci nerozhodne.

4. Ak výsledok konania na súde členského štátu závisí od posúdenia predbežnej otázky týkajúcej sa právnych aktov alebo právnych vzťahov zaznamenaných vo verejnej listine v súvislosti s majetkovými režimami manželov, právomoc rozhodnúť v tejto otázke má tento súd.

Článok 59

Vykonateľnosť verejných listín

1. Verejná listina, ktorá je vykonateľná v členskom štáte pôvodu, sa vyhlási za vykonateľnú v inom členskom štáte na návrh ktorejkoľvek zainteresovanej strany v súlade s postupom stanoveným v článkoch 44 až 57.
2. Na účely článku 45 ods. 3 písm. b) orgán, ktorý vyhotovil verejnú listinu, vydá na žiadosť ktorejkoľvek zainteresovanej strany potvrdenie na tlačive stanovenom v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 67 ods. 2.
3. Súd, na ktorý sa podalo odvolanie podľa článku 49 alebo článku 50, odmietne vydať vyhlásenie vykonateľnosti alebo ho zruší, iba ak je výkon verejnej listiny v zjavnom rozpore s verejným poriadkom (*ordre public*) v členskom štáte výkonu.

Článok 60

Vykonateľnosť súdnych zmirov

1. Súdne zmiery, ktoré sú vykonateľné v členskom štáte pôvodu, sa vyhlásia za vykonateľné v inom členskom štáte na návrh ktorejkoľvek zainteresovanej strany v súlade s postupom stanoveným v článkoch 44 až 57.
2. Na účely článku 45 ods. 3 písm. b) súd, ktorý zmiar schválil alebo pred ktorým sa zmiar uzavrel, na žiadosť ktorejkoľvek zainteresovanej strany vydá potvrdenie na tlačive stanovenom v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 67 ods. 2.
3. Súd, na ktorý sa podalo odvolanie podľa článku 49 alebo 50, odmietne vydať vyhlásenie vykonateľnosti alebo ho zruší, iba ak je výkon súdneho zmiaru v zjavnom rozpore s verejným poriadkom (*ordre public*) v členskom štáte výkonu.

KAPITOLA VI

VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 61

Vyššie overenie alebo podobné formálne náležitosti

Písomnosti vydané v členskom štáte v súvislosti s týmto nariadením nevyžadujú vyššie overenie ani splnenie inej podobnej formálnej náležitosti.

Článok 62

Vzťah k existujúcim medzinárodným dohovorom

1. Týmto nariadením nie je dotknuté uplatňovanie dvojstranných alebo mnohostranných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou je v čase prijatia tohto nariadenia jeden alebo viacero členských štátov alebo rozhodnutia podľa druhého alebo tretieho pododseku článku 331 ods. 1 ZFEÚ a ktoré sa týkajú otázok upravených v tomto nariadení, bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov podľa článku 351 ZFEÚ.

2. Bez ohľadu na odsek 1 má toto nariadenie medzi členskými štátmi prednosť pred dohovormi uzavretými medzi nimi, pokiaľ sa takéto dohovory týkajú otázok upravených v tomto nariadení.

3. Toto nariadenie nebráni uplatňovaniu Dohovoru zo 6. februára 1931 medzi Dánskom, Fínskom, Islandom, Nórskom a Švédskom obsahujúceho ustanovenia medzinárodného práva súkromného o manželstve, adopcii a opatrovníctve, v znení revidovanom v roku 2006, Dohovoru z 19. novembra 1934 medzi Dánskom, Fínskom, Islandom, Nórskom a Švédskom obsahujúceho ustanovenia medzinárodného práva súkromného týkajúce sa dedenia, závetov a správy dedičstva, v znení revidovanom v júni 2012, a Dohovoru z 11. októbra 1977 medzi Dánskom, Fínskom, Islandom, Nórskom a Švédskom o uznávaní a presadzovaní rozsudkov v občianskych veciach, zo strany členských štátov, ktoré sú ich zmluvnými stranami, pokiaľ ustanovujú zjednodušené a rýchlejšie postupy uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach majetkových režimov manželov.

Článok 63

Verejne prístupné informácie

Členské štáty poskytnú Komisii na účely sprístupnenia informácií verejnosti v rámci Európskej justičnej siete pre občianske a obchodné veci krátke zhrnutie svojich vnútroštátnych právnych predpisov a postupov týkajúcich sa majetkových režimov manželov vrátane informácií o druhu orgánov, ktoré majú právomoc vo veciach majetkových režimov manželov, a o účinkoch voči tretím osobám podľa článku 28.

Členské štáty tieto informácie priebežne aktualizujú.

Článok 64

Kontaktné údaje a informácie o konaniach

1. Členské štáty do 29. apríla 2018 Komisii oznámia:

- a) súdy a orgány, ktoré majú právomoc rozhodovať o návrhoch na vyhlásenie vykonateľnosti v súlade s článkom 44 ods. 1 a o odvolaniach proti rozhodnutiam o takýchto návrhoch v súlade s článkom 49 ods. 2;
- b) konania o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní uvedené v článku 50.

Členské štáty oznamujú Komisii všetky následné zmeny týchto informácií.

2. Komisia uverejní informácie oznámené v súlade s odsekom 1 v *Úradnom vestníku Európskej únie* okrem adries a ďalších kontaktných údajov súdov a orgánov uvedených v odseku 1 písm. a).

3. Komisia zverejní všetky informácie oznámené podľa odseku 1 vhodným spôsobom, a to najmä prostredníctvom Európskej justičnej siete pre občianske a obchodné veci.

Článok 65

Ustanovenie a následná zmena zoznamu obsahujúceho informácie uvedené v článku 3 ods. 2

1. Komisia na základe oznámení členských štátov ustanoví zoznam iných orgánov a príslušníkov právnických povolaní uvedených v článku 3 ods. 2.

2. Členské štáty oznamujú Komisii všetky následné zmeny informácií uvedených v tomto zozname. Komisia zoznam zodpovedajúcim spôsobom zmení.
3. Komisia uverejní zoznam a všetky následné zmeny v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
4. Komisia zverejní všetky informácie oznámené v súlade s odsekmi 1 a 2 akýmkoľvek ďalším vhodným spôsobom, najmä prostredníctvom Európskej justičnej siete pre občianske a obchodné veci.

Článok 66

Stanovenie a následné zmeny potvrdení a tlačív uvedených v článku 45 ods. 3 písm. b) a v článkoch 58, 59 a 60

Komisia prijme vykonávacie akty, ktorými sa stanoví a následne budú meniť potvrdenia a tlačivá uvedené v článku 45 ods. 3 písm. b) a v článkoch 58, 59 a 60. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 67 ods. 2.

Článok 67

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 4 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 68

Doložka o preskúmaní

1. Komisia do 29. januára 2027 predloží Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o uplatňovaní tohto nariadenia. V prípade potreby sa k správe pripoja návrhy na zmenu tohto nariadenia.
2. Komisia do 29. januára 2024 predloží Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o uplatňovaní článkov 9 a 38 tohto nariadenia. V tejto správe zhodnotí najmä rozsah, v akom tieto články zabezpečili prístup k spravodlivosti.
3. Členské štáty na účely správ uvedených v odsekoch 1 a 2 oznámia Komisii relevantné informácie týkajúce sa uplatňovania tohto nariadenia ich súdmi.

Článok 69

Prechodné ustanovenia

1. Toto nariadenie sa vzťahuje len na súdne konania začaté, verejné listiny úradne vyhotovené alebo zaregistrované a na súdne zmiery schválené alebo uzavreté 29. januára 2019, alebo po tomto dátume, pokiaľ nie je v odsekoch 2 a 3 stanovené inak.
2. Ak sa však konanie v členskom štáte pôvodu začalo pred 29. januárom 2019, rozhodnutia vydané po tomto dátume sa uznávajú a vykonávajú v súlade s ustanoveniami kapitoly IV, pokiaľ sa na určenie právomoci použili normy, ktoré sú v súlade s ustanoveniami kapitoly II.

3. Kapitola III sa vzťahuje len na manželov, ktorí uzavru manželstvo alebo ktorí určia rozhodné právo pre svoj majetkový režim po 29. januári 2019.

Článok 70

Nadobudnutie účinnosti

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
2. Toto nariadenie sa uplatňuje v členských štátoch, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci v oblasti právomoci, rozhodného práva a uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach majetkových režimov medzinárodných párov, vzťahujúca sa na veci majetkových režimov manželov, ako aj na majetkové dôsledky registrovaných partnerstiev, ako sa ustanovuje v rozhodnutí (EÚ) 2016/954.

Toto nariadenie sa uplatňuje od 29. januára 2019 s výnimkou článkov 63 a 64, ktoré sa uplatňujú od 29. apríla 2018, a článkov 65, 66 a 67, ktoré sa uplatňujú od 29. júla 2016. V prípade tých členských štátov, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci na základe rozhodnutia prijatého v súlade s článkom 331 ods. 1 druhým alebo tretím pododsekom ZFEÚ, sa toto nariadenie uplatňuje odo dňa uvedeného v danom rozhodnutí.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v zúčastnených členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Luxemburgu 24. júna 2016

Za Radu
predseda
A.G. KOENDERS